

POSTANOWIENIE

Dnia 4 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Konrad Wytrykowski

Ławnik Bogusława Rutkowska

Protokolant Katarzyna Wojnicka

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego - prokuratora Macieja Jaskulskiego, w sprawie C. F. - prokuratora Prokuratury Okręgowej w C. – po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego na posiedzeniu w dniu 4 czerwca 2019 r. odwołania obwinionego od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 7 września 2018 r. – sygn. PK I SD [...], - na podstawie art. 150 § 5 w zw. z art. 171 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze w zw. z art. 437 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 98 § 2 k.p.k. -

p o s t a n o w i ł

odwołania C. F. – prokuratora Prokuratury Okręgowej w C. od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 7 września 2018 r. – sygn. PK I SD [...] o przedłużeniu zawieszenia wymienionego prokuratora w czynnościach służbowych na dalszy niezbędny okres, mianowicie do dnia 21 marca 2019 r. - nie uwzględnić i zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy.

UZASADNIENIE

Zarządzeniem nr [...] Prokuratora Regionalnego w [...] z dnia 21 marca 2018 r. C. F. – prokurator Prokuratury Okręgowej w C., w związku ze zdarzeniami zaistniałymi w okresie od początku grudnia 2016 r. do połowy marca 2017 r. w C., a polegającymi na:

1. podżeganiu K. J. do spowodowania przez niego i osoby z nim współdziałające ciężkiego uszczerbku na zdrowiu R. P., które to zachowanie wyczerpało jednocześnie znamiona czynu zabronionego określonego w art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 156 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.,
2. wywołaniu u K. J. i M. C. przekonania o posiadaniu wpływów w instytucjach państwowych i podjęciu się pośrednictwa w załatwieniu ich spraw dotyczących prowadzonych przeciwko nim postępowań karnych, w tym co najmniej sprawy K. J. prowadzonej przez Sąd Rejonowy w C. pod sygn. III K [...] oraz sprawy M. C. prowadzonej przez Sąd Rejonowy w C. pod sygn. III K [...] w zamian za korzyść osobistą polegającą na spowodowaniu ciężkiego uszczerbku na zdrowiu R. P., które to zachowanie wyczerpało jednocześnie znamiona czynu zabronionego określonego w art. 230 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.,

zawieszony został w czynnościach służbowych na okres 6 miesięcy, albowiem ze względu na charakter tych czynów wyczerpujących znamiona przestępstw umyślnych nie dawał gwarancji wykonywania obowiązków prokuratora z zachowaniem godności sprawowanego urzędu, co uzasadniało natychmiastowe odsunięcie go od wykonywania czynności służbowych.

Postanowieniem Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 7 września 2018 r. powyższe zawieszenie w czynnościach służbowych obwinionego C. F. przedłużone zostało na dalszy niezbędny okres, mianowicie do dnia 21 marca 2019 r.

Na wskazane postanowienie w dniu 21 września 2019 r. odwołanie złożył obwiniony prokurator, który działając na zasadzie art. 150 § 5 ustawy – Prawo o prokuraturze sformułował zarzut obrazy art. 145 § 1b pkt 1 ustawy – Prawo

o prokuraturze w związku z art. 150 § 3 tejże ustawy, polegającej na wydaniu na wniosek Prokuratora Regionalnego w [...] przez Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, a więc przez sąd niewłaściwy postanowienia z dnia 7 września 2018 r. - sygn. akt PK I SD [...] w sprawie przedłużenia na dalszy czas oznaczony do dnia 21 marca 2019 r. zawieszenia go w czynnościach, podczas gdy wniosek Prokuratora Regionalnego w [...] z 21 sierpnia 2018 r. złożony w jego postępowaniu dyscyplinarnym sygn. akt RP III RD [...], a więc złożony po dniu 3 kwietnia 2018 r., w którym zarzucono mu popełnienie dwóch przewinień dyscyplinarnych wyczerpujących znamiona dwóch umyślnych przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego, winien zgodnie z ustawą – Prawo o prokuraturze rozpoznawać Sąd Najwyższy w składzie dwóch sędziów Izby Dyscyplinarnej i jednego ławnika Sądu Najwyższego, które to uchybienie stanowi bezwzględną przesłankę odwoławczą.

Z ostrożności procesowej, obwiniony zaskarżonemu postanowieniu dodatkowo zarzucił:

1. obrazę art. 96 § 1 k.p.k. i art. 6 k.p.k. w związku z art. 171 ustawy – Prawo o prokuraturze, która miała wpływ na treść zaskarżonego postanowienia, polegającą na zaniechaniu przez Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym zawiadomienia go, jako strony postępowania o sygn. PK I SD [...], o terminie posiedzenia w przedmiocie rozpoznania wniosku Prokuratora Regionalnego w [...] z 21 sierpnia 2018 r. o przedłużeniu na dalszy czas oznaczony zawieszenia obwinionego w czynnościach, co miało naruszyć jego materialne prawo do obrony;

2. obrazę art. 97 k.p.k. w związku z art. 171 ustawy – Prawo o prokuraturze, która miała wpływ na treść zaskarżonego postanowienia, polegającą na zaniechaniu przeprowadzenia przez Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, mimo, że zachodziła taka potrzeba, dowodu z oględzin akt śledztwa PK XIV Ds. [...] Prokuratora Krajowego, w celu ustalenia jakie dowody przeprowadzono w tym śledztwie od dnia 8 marca 2018 r. do dnia 7 września 2018 r., a więc do dnia wydania zaskarżonego postanowienia, treści tych dowodów i ich wpływu na ustalenia faktyczne dokonane na dzień 7 marca 2018 r.

w postępowaniu dyscyplinarnym Prokuratora Regionalnego w [...] sygn. akt RP III RD [...];

3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę postanowienia, który miał wpływ na jego treść, polegający na uznaniu, że istnieje dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez obwinionego przewinień dyscyplinarnych wyczerpujących znamiona dwóch poważnych przestępstw stypizowanych w części szczególnej kodeksu karnego, który skutkowało wydaniem zaskarżonego postanowienia i przedłużeniem zawieszenia go w czynnościach, podczas gdy obwiniony utrzymuje, że wymienionych przewinień się nie dopuścił i nie przyznaje się do ich popełnienia.

W związku z tak sformułowanym zarzutem wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu jako sądowi I instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie. Zaskarżone postanowienie oparte zostało na ustaleniach śledztwa prowadzonego w Prokuraturze Regionalnej w [...] sygn. RP II Ds 1.2017, a następnie w Wydziale Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej pod sygnaturą akt PK XIV Ds. [...].

W oparciu o te materiały wobec C. F. decyzją Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego wdrożono postępowanie wyjaśniające w sprawie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przewinień dyscyplinarnych z art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze. Po jego przeprowadzeniu, w dniu 27 czerwca 2018 r., na wniosek Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego, Prokurator Krajowy na podstawie art. 154 § 4 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze wyznaczył Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego do przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego w tej sprawie. W toku postępowania dyscyplinarnego w dniu 27 lipca 2018 r. wobec prokuratora

C. F. wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów popełnienia przewinień dyscyplinarnych opisanych w części wstępnej niniejszego postanowienia. Przesłuchany w charakterze obwinionego w dniu 20 sierpnia 2018 r. nie przyznał się do popełnienia zarzucanych mu przewinień dyscyplinarnych i odmówił składania wyjaśnień.

W toku postępowania dyscyplinarnego w dniu 28 maja 2018 r. wystąpiono do Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z wnioskiem o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora C. F. do odpowiedzialności karnej oraz tymczasowe aresztowanie za przestępstwa kwalifikowane z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. oraz art. 230 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Prawomocną uchwałą Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 27 lipca 2018 r., sygn. akt PK I SD [...], zezwolono na pociągnięcie prokuratora C. F. do odpowiedzialności karnej za zarzucane mu, opisane wyżej czyny, zagrożone karą co najmniej 5 lat pozbawienia wolności. Uchwała ta uprawomocniła się.

W konsekwencji Prokurator Regionalny w [...] zarządzeniem nr [...] z 4 stycznia 2019 r. zmienił podstawę zawieszenia obwinionego C. F. w czynnościach prokuratora Prokuratury Okręgowej w C., do czasu prawomocnego zakończenia postępowania karnego w sprawie zarzucanego mu umyślnego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego, wyczerpującego znamiona zbrodni z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 156 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. oraz występkę z art. 230 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.. Zgodnie bowiem z treścią art. 151 § 2 ustawy – Prawo o prokuraturze, zawieszenie prokuratora w czynnościach służbowych jest obligatoryjne w przypadku, gdy wydane zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej dotyczy przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego zagrożonego karą co najmniej 5 lat pozbawienia wolności. W takim przypadku zawieszenie nie może być uchylone do czasu prawomocnego zakończenia postępowania. Nie ma wątpliwości, że charakter przewinienia dyscyplinarnego, które jednocześnie wypełnia znamiona poważnego umyślnego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego wymaga,

aby obwiniony prokurator nie podejmował czynności związanych z wykonywanym zawodem.

W dniu 18 kwietnia 2019 r. przeciwko Prokuratorowi C. F. skierowano do Sądu Rejonowego w C. akt oskarżenia. Obwiniony wraz z T. B. ps. „C.” zostali oskarżeni o to, że w okresie od 1 grudnia 2016 r. do 15 marca 2017 r. w C., działając czynem ciągłym, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu podżegali K. J. do spowodowania przez niego oraz współdziałających z nim M. C. i W. R. ciężkiego uszczerbku na zdrowiu R. P. w postaci całkowitej lub znacznej trwałej niezdolności do pracy w zawodzie, tj. o czyn z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. oraz o to, że w okresie od 1 grudnia 2016 r. do 15 marca 2017 r. w C., działając czynem ciągłym, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu, wywołując przekonanie K. J. i M. C. o istnieniu wpływów w instytucjach państwowych podjęli się pośrednictwa w załatwieniu ich spraw dotyczących postępowań karnych, w tym co najmniej sprawy K. J. prowadzonej przez Sąd Rejonowy w C. o sygn. III K [...] oraz sprawy M. C. prowadzonej przez Sąd Rejonowy w C. o sygn. III K [...], w zamian za korzyść osobistą, a polegającą na spowodowaniu ciężkiego uszczerbku na zdrowiu R. P. w postaci całkowitej lub znacznej trwałej niezdolności do pracy w zawodzie, tj. o czyn z art. 230 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Odnosząc się do treści środka zaskarżenia stwierdzić należy, iż argumenty podniesione w odwołaniu wniesionym przez prokuratora C. F. stanowią jedynie polemikę ze wskazanymi wyżej ustaleniami stanu faktycznego, sprowadzającą się li tylko do ich zakwestionowania.

Natomiast w zakresie oceny prawnej, to zauważyć należy, iż przepis art. 150 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze (Dz. U. z dnia 15 lutego 2016 r., poz.177 z późn. zm.) daje przełożonemu możliwość zawieszenia prokuratora w czynnościach, jeżeli z uwagi na charakter przewinienia dyscyplinarnego konieczne jest natychmiastowe odsunięcie go od czynności służbowych. Podkreślić przy tym wypada, iż przedmiotem i celem postępowania

dyscyplinarnego nie jest weryfikacja materiału dowodowego, zebranego w toku śledztwa, niemniej jednak fakt uchylenia immunitetu prokuratorskiego oraz skierowania wobec C. F. aktu oskarżenia daje podstawę do uznania, że charakter przewinienia, będącego przedmiotem postępowania dyscyplinarnego, którego istotą są opisane wyżej zdarzenia, przesądza o konieczności, a zatem zasadności zawieszenia go w czynnościach prokuratora. Norma ta dedykowana jest bowiem tym przypadkom, w których to za zawieszeniem w czynnościach prokuratora przemawia sam rodzaj dokonanego przez niego czynu. Dla przedmiotowej decyzji nie ma przy tym znaczenia kwestionowanie faktu jego zaistnienia, czy przebiegu. Stanowczych ustaleń w tej mierze dokonują w każdym przypadku właściwe organy, w tym tych ostatecznych - sądy. W szczególności dotyczy to oceny przedmiotowych zdarzeń zarówno jako przewinienia dyscyplinarnego, jak również czynów wyczerpujących znamiona przestępstwa(por. uchwała SN z 7.02. 2002 r., SNO 1/01). Nadmienić należy, iż etap na, którym podejmowano kwestionowaną decyzję, wskazujący na konieczność kontynuowania czynności dowodowych zgodnie z celami postępowania karnego, wskazanymi w art. 297 § 1 k.p.k., niewątpliwie stanowi przesłankę o której art. 150 § 3 ustawy – Prawo o prokuraturze, a więc uzasadniony przypadek.

Stwierdzić zatem zasadnie można, iż w tych okolicznościach spełnione zostały, zarówno merytoryczne, jak też formalne, przesłanki do zawieszenia prokuratora C. F. w czynnościach służbowych w myśl cyt. wyżej przepisu ustawy - Prawo o prokuraturze. Na uwagę należy mieć również i to, iż pomimo podobieństwa do środka zapobiegawczego przewidzianego w art. 276 k.p.k. - w istocie swej zawieszenie w czynnościach ma na celu przede wszystkim dobro wymiaru sprawiedliwości. Wynika to wprost z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2005 r. – sygn. SNO 12/05, w której stwierdzono, iż „w postępowaniu w sprawie zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych sąd dyscyplinarny nie rozstrzyga o zasadności zarzutu sformułowanego we wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, lecz tylko o zasadności odsunięcia sędziego od wykonywania obowiązków służbowych w związku ze sformułowanym zarzutem. Sąd dyscyplinarny bada zatem przesłanki zawieszenia sędziego, do których należą znaczna szkodliwość dla służby zarzucanego czynu, stopień zawinienia, dobro

wymiaru sprawiedliwości i wystarczające uprawdopodobnienie popełnienia przewinienia służbowego.” Wobec C. F. sformułowano zarzuty dyscyplinarne z art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze, wyczerpujące jednocześnie znamiona przestępstw, w tym zbrodni, które niewątpliwie – chociażby z tego powodu, charakteryzują się znaczną szkodliwością dla służby. Niewątpliwym jest również, iż charakter zarzuconych prokuratorowi czynów, niezależnie od realizacji znamion przestępstw, narusza godność urzędu prokuratorskiego, a przez to powagę i zaufanie do osób stojących na straży praworządności.

Zważywszy powyższe, tudzież stopień uprawdopodobnienia - poprzez zgromadzony materiał dowodowy - popełnienia przedmiotowego czynu, jego rangę, jak też treść art. 151 powołanej ustawy – Prawo o prokuraturze, postanowiono jak na wstępie, uznając iż zawieszenie w czynnościach prokuratora C. F., jak i jego przedłużenie na dalszy czas oznaczony było usprawiedliwione i merytorycznie trafne. Było również prawidłowe formalnie, albowiem kwestionowane postanowienie o przedłużeniu zawieszenia w czynnościach służbowych wydane zostało zgodnie z właściwością funkcjonalną Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym. Przywołany przez obwinionego przepis art. 145 ustawy – Prawo o prokuraturze, statuuje natomiast właściwość rzeczową, a więc kompetencje Sądu Najwyższego – Izby Dyscyplinarnej do rozpoznania określonej kategorii czynów. Prowadzi to do wniosku, iż zarzut o ujawnieniu w przedmiotowym postępowaniu uchybienia procesowego o randze bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k. jest nietrafny. Podobnie jak pozostałe zarzuty naruszenia norm prawa procesowego z art. 96 i 97 k.p.k.

W nawiązaniu do powyższego zauważyć należy, iż na posiedzeniu przed Sądem Dyscyplinarnym przy Prokuratorze Generalnym nie przeprowadza się postępowania dowodowego, lecz decyzję podejmuje się w oparciu o przedłożone przez wnioskodawcę materiały. Kwestia ewentualnego zapoznania się z materiałami sprawy karnej przed wydaniem rozstrzygnięcia w toku postępowania incydentalnego o zawieszeniu w czynnościach służbowych pozostaje każdorazowo w gestii sądu rozpoznającego sprawę. Brak zapoznania się z nimi sam w sobie nie jest negatywną przesłanką dla rozpoznania wniosku właściwego

rzecznika dyscyplinarnego bądź przełożonego dyscyplinarnego. W uwagi na sposób procedowania w tego rodzaju sprawach, udział stron w posiedzeniu w przedmiocie przedłużenia zawieszenia w czynnościach nie jest zatem konieczny. Żaden przepis szczególny ustawy – Prawo o prokuraturze, ani procedury karnej stosowanej odpowiednio na zasadzie art. 171 pkt 1 przywołanej ustawy, nie przewiduje ani takiego obowiązku, ani uprawnienia. Należy jeszcze raz podkreślić, iż zawieszenie w czynnościach służbowych - ze względu na odmienne cele - nie jest środkiem zapobiegawczym. Zawieszenie w czynnościach służbowych - „po pierwsze, chroni autorytet prokuratury, a także dalej jeszcze idący interes publiczny przed szkodami, jakie mogłoby spowodować pełnienie funkcji prokuratorskich przez obwinionego, stojącego przeciw pod dyskwalifikującym go zarzutem. Po wtóre, odgrywa doniosłą rolę wychowawczą, będąc moralnym przeżyciem zarówno dla obwinionego, jak i dla jego współpracowników” (A.Kiełtyka,... Komentarz do art. 150 ustawy – Prawo o prokuraturze, WK 2017, LEX). Z tego względu nie ma tu odniesienia do art. 339 § 3 i 5 k.p.k. Przepis ten nie statuuje zatem obowiązku zawiadamiania stron. Oczywiście strony mogą wziąć udział w takim posiedzeniu, jeżeli się stawią, stosownie do unormowania z art. 96 § 1 i 2 k.p.k. Jednakże pamiętać należy, iż dla podjęcia decyzji w przedmiocie zawieszenia w czynnościach służbowych, znaczenie mają przede wszystkim okoliczności strony przedmiotowej domniemanego czynu i jego szkodliwość korporacyjna, o czym była wyżej mowa. Przyjęcie tezy przeciwnej in concreto niewiele zmienia. Uznanie w oparciu o treść art. 96 § 1 i 2 k.p.k., iż niepowiadomienie strony o terminie posiedzenia jest wadą procesową, która może stać się podstawą uchylenia niniejszego postanowienia, powoduje, iż jako względna przyczyna odwoławcza, musi być rozpatrywana przez pryzmat art. 438 pkt 2 k.p.k. - i wynikających z tego wymogów i konsekwencji. Tymczasem obwiniony podnosząc zarzut naruszenia tego przepisu proceduralnego nie tylko nie wykazał wpływu tego uchybienia na treść orzeczenia, ale nawet nie podjął takiej próby. A jest to warunek sine qua non jego skuteczności (por. uchwała SN z 11.10. 2017 r., SNO 31/17, LEX nr 2401093). Warunku tego w realiach tej sprawy nie spełnia samo przywołanie art. 6 k.p.k. Na uwadze mieć należy w tym kontekście, iż prawo do obrony nie przejawia się tylko w prawie do

osobistego udziału w poszczególnych czynnościach związanych z kwestią odpowiedzialności dyscyplinarnej obwinionego, ale także możliwości składania środków zaskarżenia. Zawsze realizacja uprawnień procesowych strony uzależniona jest od jej aktywności, a ta od jej woli, emanującej w stopniu zainteresowania przebiegiem postępowania. W niniejszej sprawie obwiniony ma możliwość realizacji prawa do obrony w każdej przewidzianej prawem formie. W związku z tym nie ma jakichkolwiek podstaw do uwzględnienia odwołania obwinionego w oparciu o wskazany zarzut.